

20.10.2020

Viite: VN/22006

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Tapahtumateollisuus ry:n kirjallinen asiantuntijalausunto koskien yritysten määräaikaista kustannustukea koskevan lain (508/2020) muuttamista

Tapahtumateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto työ- ja elinkeinoministeriölle koskien yritysten määräaikaista kustannustukea koskevan lain (508/2020) muuttamista.

Koronaepidemian vaikutukset suomalaisessa tapahtumateollisuudessa

Tapahtumateollisuus on viime vuodet vahvassa ja kannattavassa kasvussa ollut toimiala, joka on luonut hyvinvointia laajasti koko Suomeen. Alan kokonaisliikevaihto on kaksinkertaistunut viimeisen seitsemän vuoden aikana ja toiminnan kannattavuus on hyvä, keskimäärin noin 6,5 %. Toimialalle on syntynyt vuosittain yli 100 uutta yritystä ja yli 1000 uutta työpaikkaa. Tapahtumateollisuuden kokonaisarvo ennen koronakriisiä oli 2,35 miljardia euroa. Kokoaikaisten työpaikkojen määrä on 20 000 ja tilapäisten jopa 175 000. Tapahtumilla on valtavat kerrannaisvaikutukset myös muille toimialoille ja aluetalouteen.

Koronaepidemian vaikutukset tapahtumateollisuuteen ovat olleet musertavat. Toimialan kokonaisarvosta on arvioitu kuluvana vuonna katoavan 64 % eli 1,5 miljardia euroa. Alan yritysten liikevaihdot ovat puolen vuoden ajalta pudonneet 80-95 %. Lomautettuna on lähes 10 000 työntekijää ja kokonaan työllistämättä on jäänyt jopa 136 000 tilapäistä työntekijää. Yli puolet toimialan yrityksistä on huolissaan toimintaedellytystensä puolesta.

Tapahtumateollisuudessa toimii 3200 yritystä, joista valtaosa (84 %) pääsääntöisesti vain tämän toimialan parissa. Näiden yritysten liikevaihdot ovat viimeisen puolen vuoden ajalta pudonneet 80-95 %. Yli puolet toimialan yrityksistä on ilmoittanut olevansa huolissaan toimintaedellytysten puolesta.

Tapahtumajärjestämisen edellytykset ovat tällä hetkellä erittäin huonot. Viranomaispäätösten antaminen on toistuvasti viipynyt kohtuuttomasti. Nopeasti muuttuva rajoitus- ja epidemiatilanne aiheuttaa suurta epävarmuutta yleisöjen ja asiakkaiden keskuudessa, minkä vuoksi tapahtumajärjestämisen riski on hyvin korkea. Jo valmiiksi taloudellisesti heikossa tilanteessa olevat yrityksille tuo riski on usein liian suuri ja siksi jo suunniteltuja tapahtumia peruutetaan / siirretään eteenpäin jatkuvasti. Koronakriisin nykyiset vaikutukset ulottuvat tapahtumateollisuudessa vähintään vuoteen 2024 saakka.

Esitetyt muutokset ja Tapahtumateollisuus ry:n tärkeimmät huomiot lakiesityksen täsmentämiseksi:

Tukijakson ajankohta:

- o Kustannustuki I tukikausi oli 1.4.2020-31.5.2020.

20.10.2020

- Ehdotus: Kustannustuki II tukikausi olisi jatkoa edelliselle tukikaudelle ja se pyritään ajoittamaan aikakaudelle, jolloin yritysten tuen tarve on suurin COVID19-pandemian aiheuttaman liikevaihdon laskun vuoksi ja tuen määräyksessä tarvittavat yritysten liikevaihtotiedot ovat käytettävissä.
- Ehdotuksen perustelu: Koronakriisiin liittyvät rajoitustoimet ja viranomaisuositukset ovat vaikuttaneet eri yrityksiin COVID19-pandemian eri vaiheissa. Kesän aikana toimet ovat vaikuttaneet erityisesti tapahtuma-alan toimintaedellytyksiin. Syyskuun jälkeen voimakkaasti noussut koronavirustartuntojen määrä ja niihin liittyvät viranomaisten toimet sekä kuluttajien muuttunut toiminta ovat vaikuttaneet yritysten normaaleihin toimintaedellytyksiin negatiivisesti. Syksyn rajoitustoimet vaikuttavat erityisesti matkailu- ja ravintoalan sekä tapahtumatuotannon aloilla toimivien yritysten ansaintamahdollisuuksiin.

Tukijakson ajankohta: Minkä kuukausien aikana edustamanne alan liiketoiminta on kärsinyt eniten 1.6.2020 jälkeen ja kuinka paljon verrattuna vastaavaan ajankohtaan 2019?

Tapahtumatoimialan liiketoiminta on usein sesonkipainotteista. Osalla alan yrityksistä sesonki on ajoittunut kesäkuukausille, osalla sesonki ajoittuu syksyyn. Parhaillaan alalla eletäisiin joulua kohti kiihtyvää loppusyksyn sesonkia. Vahvimmin sesonkiperiaattella toimivissa yrityksissä valtaosa koko vuoden liikevaihdosta keskittyy muutaman kuukauden ajanjaksolle.

Pelkästään tapahtumateollisuuden parissa toimivilla yrityksillä liikevaihdon pudotukset ovat olleet jopa 95 % verrattuna edellisen vuoden vastaavaan aikaan.

Niillä toimialoilla, joiden elinkeinotoimintaa on rajoitettu viranomais määräyksiin tukijakson tulisi kattaa koko rajoitusten voimassaoloaika. Tapahtumateollisuudessa tämä tarkoittaisi kesäkuusta (tai jo maaliskuusta, mutta muutetuilla kriteereillä) alkavaa aikajaksoa ja tuen tullessa hakuun joulukuun lopulla tukijakso jatkua marraskuun loppuun saakka.

Tukijakson rajaaminen kahteen kuukauteen ei riitä avuksi tapahtumatoimialalla, jonka elinkeinotoiminta on ollut pääosin seisahtuneissa viimeiset puoli vuotta ja tilanne tulee näillä näkymin jatkumaan samanlaisena myös seuraavan puolen vuoden ajan.

Liikevaihdon vertailuajanjakso:

- Kustannustuki I vertailujakso oli 1.3.2020-30.6.2019. Uusien yritysten osalta (1.3.2019 ja sen jälkeen perustetut yritykset) liikevaihdon vertailujakso oli 1.1.2020-28.2.2020.
- Ehdotus: kustannustuki II vertailujakso olisi tukikautta vastaava ajankohta 2019, ja 1.5.2019 tai sen jälkeen perustetuille yrityksille vertailujakso olisi 1.1.-28.2.2020.
- Ehdotuksen perustelu: Kustannustuki II tukikausi alkaisi aikaisintaan 1.6.2020 ja vastaavasti liikevaihdon vertailukausi alkaisi vastaavasti aikaisintaan 1.6.2019. Uusien yritysten määritelmää säädettäisiin kustannustuki II:n osalta tuki- ja vertailukausien ajankohdan mukaan 2 kuukautta kustannustuen I vaiheessa määriteltä myöhemmäksi.

Liikevaihdon vertailuajanjakso

Uusien yritysten osalta yrityksen tulisi voida valita käyttääkö se normaalia vertailujaksoa vai 1.1.-28.2.2020 vertailujaksoa.

Kustannustuen myöntämisen liikevaihtoraja:

- *Kustannustuki I:ssä tukea voitiin myöntää yritykselle, jonka liikevaihto 4 kuukauden vertailujaksolla oli vähintään 20 000 €.*
- *Ehdotus: liikevaihdon minimiraja poistettaisiin.*
- *Ehdotuksen perustelu: Tuki pyritään kohdentamaan aiempaa paremmin myös pienille yrityksille*

Kustannustuen myöntämisen liikevaihtoraja

Pidämme esitystä hyvänä. Tukien maksatuksessa olemme jo aiemmin esittäneet, että tukien maksamisen alaraja laskettaisiin 500 euroon, jotta tukea tosiasiallisesti saisivat myös nykyistä useammat mikroyritykset.

Kustannustuen kohdentaminen toimialan mukaan eniten koronaepidemiasta kärsineille aloille:

- *Kustannustuki I:ssä tukea voitiin myöntää yritykselle, jonka päätoimiala 1.4.2020 kuului kustannustuen piiriin. Päätoimiala määritettiin yrityksen TOL luokituksen mukaisesti. Toimiala kuului kustannustuen piiriin, jos toimialan liikevaihto oli huhtikuussa 2020 vähintään 10% pienempi kuin vertailuajanjaksoalla 1.3.2019-30.6.2019. Toimialoihin tehtiin rajausta maatalouden alkutuotannon, kalatalouden sekä vesiviljelyalan osalta, jotka eivät kuuluneet lainkaan kustannustuen piiriin. Toimialat määriteltiin edellä mainitun mukaisesti valtioneuvoston asetuksessa (509/2020, 552/2020). Valtiokonttorilla oli 2 § toisen momentin mukaan mahdollisuus poiketa toimialarajauksesta yrityksen esittämistä erityisen painavista COVID-19 pandemiaan liittyvistä syistä (ts. myöntää tukea yritykselle, jonka päätoimiala ei ollut mainittuna asetuksessa, jos yrityksellä oli osoittaa siihen painavia syitä).*
- *Ehdotus: toimialarajausta käytettäisiin myös kustannustuki II:ssä, mutta sääntelyä tarkennettaisiin siltä osin, kun yritys osoittaa erityisen painavia syitä sille, miksi sen liikevaihto on laskenut tukikaudella nimenomaan Covid-19 pandemiasta johtuvista syistä.*
- *Ehdotuksen perustelu: Tuen rajaaminen toimialoille, joilla liikevaihto on pienentynyt vähintään 10% parantaa tuen kohdentumista koronaviruksesta kärsineisiin yrityksiin huomattavasti. Ilman toimialarajaa kustannustuesta vain noin 35-55% kohdistuu koronavirukseen aiheuttamaan liikevaihdon pudotukseen. Kohdistumisen tehokkuuteen vaikuttaa se, miten paljon koronavirusi vähentää yritysten liikevaihtoa.*

Kustannustuen kohdentaminen toimialan mukaan eniten koronaepidemiasta kärsineille aloille

Sääntelyn tarkentamisen lisäksi myös tuen varsinaisia hakuohjeita ja -prosessia tulee kehittää hakijaa opastavaksi, havainnolliseksi ja yksiselitteiseksi. Koronaepidemiasta tosiasiallisesti eniten kärsineiden yritysten auttamiseksi tuen hakijan on pystyttävä tukea hakiessaan helposti osoittamaan "painavat syyt" liikevaihdon laskulle.

Tuen määrittämisessä huomioitavien kiinteiden kustannusten rajausta:

- o Kustannustuki l:ssä 4 § ensimmäisen momentin 4) kohdan mukaisesti tukikauden kiinteisiin kustannuksiin luettiin vuokratulot ja muut kulut omassa käytössä olevasta kiinteistöomaisuudesta, laite- ja esinevuokrat sekä käyttöoikeuskorvaukset ja lisenssimaksut.
- o Ehdotus: laajennetaan kiinteisiin kustannuksiin luettavia vaikeasti sopeutettavia kustannuksia
- o Ehdotuksen perustelu: Kustannustuki l:n kokemusten perusteella edellä mainittu kustannusten rajausta on sulkenut osan yrityksiä (mm. tapahtuma-alan yrityksiä, matkatoimistoja ja taksiryttäjiä) kustannustuen ulkopuolelle. Muutoslain tavoitteena on jatkossa kohdentaa kustannustuki kattavammin koronasta eniten kärsineille yrityksille.
- o Tukea ei voi hakea kustannuksiin, joihin on aikaisemmin myönnetty kustannustukea.

Tuen määrittämisessä huomioitavien kiinteiden kustannusten rajausta Kysymys: mitä muita yrityksen liiketoiminnan jatkamisen kannalta välttämättömiä kustannuksia tuen piiriin tulisi näkemyksenne mukaan hyväksyä?

- o Vuokratyövoiman kulut
- o Alihankintana ostettavasta työstä syntyneet palkat, palkkiot ja näihin rinnastettavat kustannukset
- o Omistuskiinteistön vastikkeet ja lainakorot
- o Laite- ja ohjelmistovuokrat
- o Sähkö, vartiointi, vesi, kaasut etc. kulut
- o Pankkikulut
- o Taloushallinnon kulut
- o Puhelin- ja internetkulut
- o Työterveysmaksut
- o Finnveran takaamien lainojen hoitokulut
- o Vakuutukset (pois lukien vapaaehtoiset henkilöstöön liittyvät lisäakuutusturvat)
- o Tapahtumaliiketoimintaan suoraan liittyvät koko avoimen tilikauden aikana aiheutuneet ja tukikaudelle kohdistuvat kulut kuten varaus- ja ennakkomaksut, markkinointikulut, tuotantoon liittyvät ostopalvelut ja lipunmyynnin välityspalkkiot

Kustannustuen enimmäismäärä ja yhteensovittaminen

- Kustannustuki I:ssä tuen enimmäismäärä yritystä kohden oli 500 000 euroa. Lisäksi huomioidaan EU:n tilapäisten valtiontukisääntöjen mukainen COVID19-tukien enimmäismäärä, joka on yhteensä 800 000 euroa yritystä kohden ko. tukiohjelmassa. Tuen enimmäismäärää laskettaessa on otettava huomioon kaikkien Suomen viranomaisten puitetukiohjelman nojalla kyseiselle yritykselle myöntämät tuet.
- Ehdotus: 500 000 euron enimmäismäärä yritystä ja tukikautta kohden säilytettäisiin, kuitenkin niin, että EU:n tilapäisten valtiontukisääntöjen mukaisten COVID19-tukien yhteismäärä ei ylitä 800 000 euron enimmäismäärää yritystä kohden.

- **Kustannustuen enimmäismäärä ja yhteensovittaminen**

Kustannustuesta ei tulisi lainkaan vähentää BF- tai ELY-keskusten tukia, jotka on myönnetty liiketoiminnan kehittämiseen. Tapahtumateollisuuden yrityksissä on kyseisten avustusten turvin toteutettu mittavia kehityshankkeita, joiden avulla on pyritty löytämään keinoja muuntaa ja kehittää uutta liiketoimintaa erittäin haastavassa tilanteessa. Näiden tukien vähentäminen mahdollisesta kustannustuesta ei sovi yhteen koronasta eniten kärsineiden yritysten ja toimialojen auttamisen tavoitteen kanssa.

De minimis -tukien rajoja tulisi myös nostaa merkittävästi, esimerkiksi viiteen miljoonaa euroon. Tällainen valinta on tehty esimerkiksi Ruotsissa ja Tanskassa. Nykyiset tukirajat aiheuttavat jo ongelmia suuremmille tapahtuma-, majoitus-, ravitsemis- ja matkailualojen yrityksille. Koronaepidemian aiheuttaman taloudellisen kriisin pitkittyessä ongelma tulee laajenemaan myös pienempiin yrityksiin.

Muita näkemyksiä kustannustukeen ehdotetuista muutoksista?

Useille tapahtumatoimijoille maksetaan ennakkomaksuja. Nyt ne voidaan katsoa liikevaihdoksi sinä kuukautena, kun ne maksetaan (ja niistä maksetaan alv), vaikka ne kirjanpidossa täsmäytetään tapahtuman järjestämiskuukaudelle. Toisaalta tapahtuman peruuntuessa ne joudutaan palauttamaan. Kustannustuesta tulisi siis huomioida myös tulojen kirjanpidollinen kohdentaminen – ei pelkästään alv-tilitystä.

Pyydämme ministeriötä myös huomioimaan laajemmin työssään, että nykytilanteen jatkuessa useita tapahtuma-alan yrityksiä, joiden tilikausi päättyy vuoden vaihteeseen uhkaa oman pääoman painuminen negatiiviseksi. Tämä tulee vaikeuttamaan monin tavoin kyseisten yritysten pärjäämistä tulevaisuudessa.

20.10.2020

Lisätietoja:

Kati Kuusisto p. 044 338 0005 / kati.kuusisto@tapahtumateollisuus.fi
Johtaja, hallinto ja edunvalvonta, Tapahtumateollisuus ry

Maria Sahlstedt p. 040 147 0693 / maria.sahlstedt@tapahtumateollisuus.fi
Johtaja, viestintä ja vaikuttaminen, Tapahtumateollisuus ry

Pekka Timonen p. 050 337 4386 / pekka.timonen@lahti.fi
Hallituksen puheenjohtaja, Tapahtumateollisuus ry

Kalle Marttinen p. 040 823 5273 / kalle.marttinen@tapahtumateollisuus.fi
Hallituksen varapuheenjohtaja, Tapahtumateollisuus ry